

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

I. Antecedents

1.- El Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda ha fet arribar a aquest Institut (data d'entrada 21.11.2018) el Projecte de decret pel qual s'aprova el Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2019.

2.- L'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, estableix que els projectes de disposicions reglamentàries han d'anar acompanyats, entre d'altra documentació preceptiva, d'un informe d'impacte de gènere.

3.- L'article 3 lletra g) de la Llei 11/1989, del 10 de juliol, de creació de l'Institut Català de les Dones, en la redacció donada per la Disposició final Primera de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que corresponen a aquest Institut elaborar i emetre els informes d'impacte de gènere i, en tot cas, els informes a què fa referència, entre altres, l'article 64.3.d. de la Llei 26/2010, precitada, tràmit intern que es dona per complert amb aquest document.

II. Plantejament general

a) Anàlisi terminològica del text articulat.

Des d'una vessant formal, el principi Setè de l'article 3 de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, estableix que els poders públics, entre els quals s'inclou l'Administració de la Generalitat, han de fer un ús no sexista del llenguatge que eviti l'expressió de concepcions sexistes de la realitat i els usos androcèntrics i amb estereotips de gènere, i han de promoure un llenguatge respectuós amb les dones, amb les minories i amb totes les persones en general en l'atenció personal i en tota la documentació escrita, gràfica i audiovisual.

Complementàriament, també la Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, obliga els Poders Públics a implementar un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment a la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques (article 14.11).

Cal ressaltar que el projecte normatiu fa un acurat ús del llenguatge per evitar l'androcentrisme, però al llarg del text cal corregir formes com les ja citades en les recomanacions de l'Institut Català de les Dones (ICD) respecte el projecte de Decret del Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2018. En aquest sentit, considerem convenient adjuntar el link de la **Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya del 2011**:

<http://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/altres/arxius/guiausosnosexistes.pdf>

b) Anàlisi del contingut del text articulat.

Abans d'entrar en l'anàlisi del contingut del text articulat, cal tenir en compte que en data 27 de juliol de 2018, l'Institut Català de les Dones rep un correu electrònic de l'Assessoria Jurídica del Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda que adjunta l'Annex de l'Institut d'Estadística de Catalunya de data 26 de juliol de 2018 de Memòria d'observacions amb relació a les recomanacions de l'Institut Català de les Dones del projecte de Decret del Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2018.

Aquestes recomanacions de l'ICD del projecte de Decret del Programa anual d'actuació estadística per a l'any 2018, coincideixen amb les que s'exposen en les conclusions d'aquest informe.

Amb relació a la primera part de la primera valoració del citat Annex de l'Institut d'Estadística de Catalunya que observa que *“la variable de sexe ja figura incorporada”*, cal insistir en allò informat per l'ICD respecte el projecte de Decret pel 2018, perquè allò que s'hi recomana no és la incorporació de la variable de sexe, sinó crear indicadors, variables i incorporar la variable de sexe en qüestions més específiques.

Amb relació a la segona valoració que observa que *“l'Idescat posarà en coneixement de l'organisme responsable de l'actuació estadística les noves variables considerades en aquesta recomanació, per tal que es tinguin en compte en el proper o propers programa/es anual/s d'actuació estadística”*, es valora molt positivament, però s'observa que aquestes noves variables no s'han tingut en compte en el projecte de Decret del Programa anual d'actuació estadística per a l'any pel 2019.

Amb relació a la tercera valoració que *“l'article 46 de la mateixa Llei d'estadística de Catalunya obre la porta a la incorporació de noves actuacions durant el període de vigència del programa anual, mitjançant decret, i per tant és possible el seu estudi en un moment posterior”*, s'encoratja la materialització d'aquesta possibilitat.

Finalment també es valora molt positivament que l'Idescat i el Departament de la Presidència (a instàncies de l'Institut Català de les Dones) hagin incorporat en règim de coresponsabilitat la nova actuació estadística “Índex d'igualtat de gènere” (codi 10 02 04).

Pel que fa pròpiament al contingut del text articulat, des d'un punt de vista material, revisat el projecte s'observa que es preveu la inclusió de la variable “sexe” entre les variables principals a investigar en nombroses actuacions estadístiques, la qual cosa es valora molt positivament.

En matèria d'igualtat, la Llei 17/2015 d'igualtat efectiva de dones i homes ha adoptat un conjunt de mesures dirigides a promoure la igualtat en molts diversos àmbits de la vida social i econòmica, i ho ha fet amb una clara vocació transversal respecte de tots aquells àmbits en els que els poders públics exerceixen responsabilitats, servint així a

l'efectivitat dels drets que reconeix l'article 19 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya a totes les dones.

Així, aquesta Llei estableix unes obligacions de caràcter general aplicables a tots els poders públics entre les quals en destaquen el mandat d'aplicar la perspectiva de gènere i de les dones en totes les seves polítiques i actuacions, a tots els nivells i a totes les etapes per prendre en consideració les diferències entre dones i homes (principi primer de l'art. 3), l'anomenada transversalitat de gènere que formulen diferents institucions de la Unió Europea.

Així doncs, totes les intervencions públiques que afecten la vida de dones i homes s'han d'analitzar tenint-ne en compte el context, les realitats, les necessitats i la posició social, política i econòmica que ocupen, i s'han d'adoptar les mesures necessàries per a transformar oportunitats i institucions més enllà d'un sistema androcèntric.

Incorporar la perspectiva de gènere requereix disposar de dades desagregades per sexe, és per això que l'article 56 de la Llei 17/2015, precitada, obliga les administracions públiques catalanes a l'adequació d'estadístiques i estudis incloent sistemàticament la variable sexe en totes les estadístiques, enquestes i recollida de dades que duguin a terme. Però no només això, també obliga a anar més enllà i establir nous indicadors estadístics que permetin de conèixer millor les diferències, les necessitats i les condicions de dones i homes en cada situació.

Certament, el coneixement de la realitat, la caracterització precisa de les necessitats que es pretenen abordar amb les polítiques públiques, sigui quina sigui la seva naturalesa, requereix comptar amb informació detallada i actualitzada de l'objecte d'aquestes polítiques. En l'àmbit específic de la igualtat, assolir aquest coneixement suposa modificar registres estadístics, definir bases de dades amb noves variables, modificar les mostres per a que les operacions estadístiques reflecteixin amb rigor les potencials diferències de dones i homes en una diversitat de situacions i, principalment, introduir l'enfocament de gènere en la base de totes les operacions de recollida i anàlisi d'informació que desenvolupi l'Administració de la Generalitat.

En definitiva, és un objectiu prioritari la implicació de totes les àrees i l'inici de una nova forma d'entendre la perspectiva de gènere en la generació i tractament de dades.

III. Fonaments jurídics

1. Articles 2 i 3.3 del Tractat UE, on s'estableixen la no discriminació i la igualtat entre dones i homes com a valors comuns als Estats membres de la UE, i es formalitza el compromís de fomentar la igualtat entre dones i homes.

2. Articles 8 i 10 del Tractat de Funcionament de la UE, on s'estableix que en totes les seves accions la Unió Europea tindrà per objectiu eliminar les desigualtats entre homes i dones, i promoure la seva igualtat.

3. Compromís estratègic per a la igualtat entre dones i homes 2016-2019, actual full de ruta de la Comissió Europea per avançar en l'assoliment de l'equitat de gènere.

4. L' Estatut d'autonomia de Catalunya, als seus articles 4.3, 19, 41 i 153, quant al reconeixement i garantia dels drets de les dones i la igualtat d'oportunitats entre les dones i els homes, i la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones.

5. La Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, desenvolupa els preceptes estatutaris en matèria d'igualtat de gènere i dret de les dones i estableix mesures transversals en tots els ordres de la vida, amb la finalitat d'eradicar les discriminacions contra les dones.

IV. Conclusions

D'acord amb tot el que s'ha dit, l'aportació d'aquest Institut pel que fa a la proposta de normativa presentada a informe es concreta en les recomanacions següents:

- Incorporar la variable “sexe” als subàmbits d'activitat estadística següents (s'identifica per codi):
 - 01 01 06: creuar cada indicador amb la variable sexe.
 - 01 07 04: addicionar la variable “sexe” per la correcta planificació de polítiques de mobilitat.
 - 02 02 01: addicionar “sexe” en relació amb “persones ocupades”. En aquest sentit és especialment rellevant conèixer la presència de les dones en llocs de decisió i representativitat en l'àmbit de la creació i la gestió cultural.
 - 02 07 01: cal afegir “sexe” als recursos humans que s'hi destinen per conèixer la presència de les dones en R+D, i la seva posició i reconeixement en els equips d'investigació (si dirigeixen projectes o equips).
 - 03 05 01: afegir “sexe” per conèixer les característiques del personal d'aquests comerços, i el tipus d'ocupació, de contractes i de responsabilitat segons si es tracta d'homes o de dones.
 - 03 06 02: en el món audiovisual es fa necessari incorporar indicadors de gènere que permetin conèixer l'impacte de gènere de les diferents ocupacions dels professionals en aquest àmbit. Així es considera necessari

incorporar la variable sexe en relació amb el tipus d'ocupació i les tasques de responsabilitat exercides en aquest àmbit audiovisual.

- 03 08 11: es considera necessari afegir la variable “sexe.
- 04 01 07: es proposa que “treballadors assalariats i autònoms” es desglossi per sexes.
- 04 01 10: es considera necessari afegir la variable “sexe.
- 04 01 14: es proposa que “treballadors cedits” es desglossi per sexes.
- 04 01 15: es proposa incorporar la variable “sexe” en relació amb la inserció dels graduats universitaris. Això es fa necessari per conèixer l'impacte de gènere de la incorporació al món del treball dels estudiants universitaris, i examinar la possible discriminació que es pugui produir segons el sexe de la persona en aquesta incorporació.
- 04 03 01: es proposa creuar cadascuna de les variables amb sexe per conèixer l'impacte de gènere real d'aquestes condicions laborals en el personal treballador.
- 04 04 06: es proposa creuar la variable sexe per cadascun dels àmbits d'estudis, ja que resulta molt difícil trobar a nivell general de Catalunya informació sobre quants homes i quantes dones estan realitzant cadascuna dels estudis universitaris ofertats a Catalunya en el moment present. D'igual forma es proposa incloure la variable “sexe” en els alumnes titulats.
- 04 04 08: addicionar “sexe” en relació amb “persones realitzant formació professional per a l'ocupació”.
- 04 04 10: addicionar “sexe” en relació amb “persones que han rebut beques i ajuts”.
- 04 07 04: es considera necessari conèixer, en el sector del llibre, quina és la presència de dones autores. Per tant, es proposa la inclusió de la variable “sexe” en aquest estudi.
- 04 07 05: d'igual manera es considera necessari estudiar la presència de dones en la direcció i producció de pel·lícules pròpies a Catalunya.
- 04 07 06: en la mateixa línia es recomana incloure la variable sexe per conèixer el nombre de produccions dirigides per dones.

- 05 02 01: addicionar “sexe” en relació amb “persones ocupades”.
- 05 02 03: incloure “sexe” en l’estudi de la tipologia de persones usuàries.
- 05 02 04: incloure “sexe” en l’estudi de la tipologia de persones usuàries.
- 05 02 10: addicionar la variable “sexe” a les estadístiques referents a les pensions. Aquesta dada resulta imprescindible per conèixer la realitat d’homes i dones en aquest àmbit, i per realitzar valoracions en relació amb l’impacte de gènere d’aquestes mesures.
- 05 02 12: addicionar “sexe” en relació amb “persones afectades”.
- 06 05 06 i 06 05 09: addicionar la variable “sexe” a les estadístiques referents a la demanda i concessió de lloguer social i de demanda d’habitatge social. Aquesta dada resulta imprescindible per conèixer l’impacte de gènere d’aquestes mesures.
 - D’igual manera es considera necessari incloure com a variable el número de **dones víctimes de violència de gènere** que han sol·licitat aquestes mesures, ja que a tal efecte recordem que la legislació vigent els ofereix una protecció especial en relació amb la seva definició com a **col·lectiu preferent en l’accés a un habitatge**.
- 06 05 10: es proposa incloure les mateixes modificacions proposades en relació amb els Codis 06 05 06 i 06 05 09, i addicionar com a variables les “famílies monoparentals”.
- Addicionar a les variables principals que tot seguit s’indiquen, els continguts següents:
 - Àmbit 03: seria necessari disposar de dades referents a dones titulars d’explotacions agràries i ramaderes, així com la seva presència en l’àmbit de la pesca.
 - 04 03 01: En l’enquesta de qualitat i condicions de treball és necessari incloure l’estudi de la prevalença de casos d’ “assetjament sexual i assetjament per raó de sexe en l’àmbit laboral”. L’especial protecció que ofereixen les lleis d’igualtat vigent, i la modificació de la legislació laboral per tal d’ajustar-se a aquesta regulació, fa necessari l’estudi d’aquestes situacions.

- 04 03 05: es proposa addicionar l'anàlisi de "mesures d'igualtat i plans d'igualtat negociats".
 - 04 03 10: Estadística de la inspecció de treball: es proposa incorporar "actuacions sobre igualtat d'oportunitats de dones i homes en el treball".
 - 04 04 01: addicionar "directors i directores" de centres escolars de primària i secundària.
 - 04 10 04: Addicionar el número de trucades rebudes a la línia 112 en raó a situacions de violència masclista.
 - 04 10 09: Incorporar el nombre d'ordres de protecció sol·licitades i el nombre d'ordres de protecció concedides.
 - 05 02: Serveis socials i protecció social. Es recomana incloure una nova variable en l'apartat que es consideri més convenient, per tal de disposar de dades en relació amb les "ajudes percebudes com a víctimes de violència de gènere" (indicador quantitatiu i qualitatiu per conèixer el tipus d'ajuda).
 - 05 03 01 o bé 05 03 21: Es considera necessari incloure com a indicador la "utilització de serveis sanitaris per violència masclista"
 - 11 00 03: Cal que dins d'aquest objectiu s'incorpori la necessitat de respondre al mandat establert a l'article 56 de la Llei 17/2015.
 - En salut caldria incorporar indicadors per conèixer la incidència de la fibromiàlgia en homes i dones, així com el nombre de persones medicades per depressió per sexe.
- Addicionar nous àmbits d'actuació estadística:
 - Compte satèl·lit en relació amb el treball reproductiu (cura de menors, de gent gran, de persones amb discapacitat, realització de tasques domèstiques).
 - "Estadística de serveis socials d'atenció a dones en situació de violència masclista i els seus fills i filles".
 - "Estadística sobre violència masclista". Es proposa recollir dades bàsiques sobre les violències contra les dones, amb informació sobre les formes de violència masclista, àmbit, volum d'assumptes, serveis i recursos socials

destinats a les dones afectades, característiques socioeconòmiques de les dones afectades, nombre d'ordres de protecció sol·licitades i nombre d'ordres de protecció denegades”.

Recordar la importància que en aquelles actuacions on s'ha previst la variable sexe, aquesta es creui amb cadascuna de les altres variables, per tal d'obtenir informació molt més específica sobre les especials necessitats, dificultats i diferències d'homes i dones en els diferents àmbits d'intervenció.

Signat a Barcelona per la Presidenta